București, 11 Iulie 1945

Dragă Tanți,

Îmi închipui că te gândești, atunci când sufletul îți cade greu de atâta învățătură, la părintele nostru al tuturora, la Iubitul Dumnezeu, care, pe lângă toate cele frumoase câte există, a lăsat și multe rele, în fruntea cărora se înscrie fără îndoială și examenele de toate felurile. Dar pentru că-s venite dela El, să primim cu bucurie și pe cele rele ca și pe cele bune, știind că toate sunt făcute pentru izbăvirea de păcatele noastre cele multe și viața fericită ce va să fie dincolo. Amin!

Am putut cunoaște din scrisoarea ta adevărul zicalei bătrânești: „învățătura multă sminteste mintea omului". Nu te supăra, Tanți, dar am să-ți dau dovadă că nu vorbesc în vânt. Spui într-un loc așa, pomenind de scrisorile mele: „Le primii cu obișnuita bucurie, mai ales văzând că nu se întâmplă ca altădată, să vină cele trimise mai demult înaintea celor mai noui". Înțeleg ce-ai vrut să spui, dar din ce-ai scris nu iese asta. E doară natural ca acele trimise mai de mult să sosească înaintea celor mai noui. Și dacă sosesc așa, nu are ce să te revolte. Cel puțin așe

/.

cred eu; așa ar crede și alții dacă i-aș întreba. Altfel ar cădea și adevărul proverbului: „cine se scoală de dimineață mai departe ajunge. Dacă aș ști că ajungi mai departe de te scoli la amiază, fii sigură că mi-aș prelungi somnul până în acea vreme.

Dar nu-i numai atât. Trei rânduri mai la vale spui că ultima scrisoare ce-o primiseși în ziua aceea, „poartă data de 27 Iulie a. c." Iarăși înțeleg ce-ai vrut să spui, dar dacă mă iau după ceea ce-i scris, nu poate fi adevărat, fiind știut că ziua aceasta încă nu s'a arătat. Luna lui Iulie e aceasta în care ne aflăm acum; azi suntem în 11, iar 27 e mai mare decât 11. Prin urmare ziua de care vorbești va veni de acum înainte și tebuie s'o așteptăm în pace și sănătate, ca pe toate celelalte.

Iată dar, Tanți, la câtă stricare duce învățătura prea multă. Să dăm crezare bătrânilor că știu ce spun!...

E bine că o asemenea stare nu ține mult. Îndată după trecerea primejdiei toate se întorc la loc, ca Buzăul în matca sa cea veche. Taine, de atâta mult „prévoir", nu mai vrea deloc „pouvoir"; Ovidiu-și uită de imaginara sa Corină și toate încep să se scufunde încet-încet în necunoscutul din care au fost scoase. Inima se limpezește și nu mai pune pernița în fața unei asemene rușini, să scrie în loc de după, înainte și în loc de Iunie, Iulie.

Se poate ca în clipa de față, vremea de care vorbesc să fi sosit în fața ta, îmbiindu-te la încercări și visare. Eu ți-o doresc din tot sufletul!...

I.

Îmi scrii că s'ar cuveni să răspunzi ciclului meu tot printr'un ciclu. Eu n'aș putea niciodată să-ți pretind așa ceva, cu toate că aș fi fericit nespus în așteptarea și primirea epistolelor. Ți-am scris nu cu intenția de a te determina să-mi răspunzi din conveniență; ți-am scris pentru că am simțit nevoia de a-ți scrie. Dacă această nevoie te silește și pe tine de a-mi trimite rânduri, bucuros sunt să primesc. Să nu faci nimic forțat, căci tot ceea ce-i îndreptat împotriva naturii lucrurilor, nu ține nici cât roua pe flori.

Peste cel mult zece zile voiu pleca din București pentru toată vara. Mă duc în satul meu de baștină, Baia, opt chilometri spre sud-vest de Fălticeni. Acolo, după câte știu, poșta nu merge decât la două săptămâni odată; nu voiu putea să-ți scriu lunaic, cum am făcut aici. De aceea voiu pune capăt ciclului înainte de a pleca. Voiu căuta să închei cu o cifră rotundă. Aceasta fiind a 45-a scrisoare, nu voiu trece de 50. Voiu da câte un semn și de acolo de unde mă duc. Tu, aicea, nu-mi mai scrii, cum am mai spus. Acolo, numai dacă vrei. Nu știu dacă ajung și când ajung. Îți voiu da totuși adresa. Îmi pare rău să nu-mi pot continua opera și, mai ales, după cum se anunță, nu-i pot culege roadele.

Ne vom întâlni însă la toamnă! Sunt toate indiciile care ne îndreptățesc să credem așa, nu? Și-atunci să vorbim ceva despre prietenia noastră. Protestezi la gândul că s'ar putea să țină puțină vreme. Foarte bine faci! Te urmez și eu pro-

testând și mai vehement. Când ne vom vedea însă, se poate prea bine să ne retragem gesturile de revoltă. Așa zic eu că-i construit sufletul omenesc: se aprinde repede, își face planuri, își exprimă crezăminte și uneori toate se dovedesc focuri de paie. Deci să nu ne punem înainte și această eventualitate? Doresc din toată inima să ne menținem prietenia până la sfârșitul nostru, să fie o prietenie adevărată. Singură spui că fiecare avem mai mulți prieteni, dar puține prietenii adevărate. E adevărat. Eu aș merge cu eliminarea până acolo spunând că fiecare avem foarte mulți prieteni, dar numai o singură prietenie adevărată. Și cred că nu greșesc. Aș dori mult ca legătura dintre noi să fie tocmai acest fel de prietenie. Ai ceva împotrivă?... Dacă nu, îți primesc răspunsul până după ce nu ne vom cunoaște...

De unde ideea cu țigarea?... Dintr-o scrisoare a ta în care-i recomandai criticului avantajele fumului. Mi-am zis: numai un fumător poate fi atât de convins...

Ce păreri vin fi având eu despre tine?... Deocamdată numai una, o părere preconcepută: că desbraci cu ușurință șorțul de Cenușăreasă și-ți dai, ușor, buzele cu roșu.

... Buzele acelea care trebuie să rămână îmroșite numai de sângele tinereții tale...

Diogene